

NEW YORK, 21. KVĚTNA 2008

Na urgentním příjmu ve Wyckoff Heights měli plné ruce práce s pacientem, kterého právě přivezli. Nemocnice ležela blízko, ale až sem křik nedoléhal. Tady bylo ticho.

Dýchal klidně, dokonce si uvědomoval, jak se mu navrácí rovnováha. Jak z něj vyprchává adrenalin, zatímco dřepí u vody a myje si ruce. Pod podrážkami mu křupal štěrk. Nejvíc krve mu ulpělo právě na rukou, jako by si je do ní ponořil. Ale trochu mu pocákala i bundu, takže předpokládal, že mu stříkla i do obličeje. Oplachoval se a mnul, dával si načas. Neměl zrcadlo. Za sebou slyšel jen šum aut a nočního života. Před sebou viděl East River a siluetu Manhattanu. Strnulý obraz ze světla a tmy bez viditelných známek života. Naposledy stiskl rty, aby se mu do úst nedostala říční voda. Voda z East River, jejíž špína a mastnota v noci nejsou vidět.

Pak se postavil, odfrkl si a oklepal vodu z rukou. Ještě stále měl v živé paměti, jak ten muž zápasil a celý se pod ním svíjel. Dost odporný pocit, jako by se mu kolem paže omotával úhoř. Buď ho člověk umačká, nebo se ryba nikdy nevzdá. Zadíval se na své ruce, zahýbal prsty, otáčel dlaněmi. Na ruce, které daleko překročily hranici pouhého vzdorování. Které se pošpinily.

Teď už byly dostatečně čisté.

Z úkrytu za křovím na opuštěném pozemku vytáhl napěchovanou igelitovou tašku. Potom se svlékl a z igelitky vytáhl to, co potřeboval. Necítil noční chlad, necítil úzkost, jen klid. Odněkud z dálky se nesl zvuk sirén. Mezi tmavými domy prosvítala brooklynská hodinová věž. Staré oblečení si vyměnilo

místo s novým, igelitku se špinavými hadry zavázal na uzel a probodál do ní díry šídlem, které potom zahodil daleko do řeky. Taška letěla hned za ním. Zmocnil se jí proud a začala se pomalu potápět. Dlouho to sledoval, široce rozkročená postava s rukama v kapsách. Světlo a tma, osamělá silueta na opuštěném pozemku u řeky.

Pak se roztrásl, jako by se do něj dala zimnice. Nebylo to strachy, bylo to tím bojem. Zápasem kdo s koho proti muži, který se svíjel, aby se vymanil z jeho sevření. A on sám se do toho položil, nesnažil se jen vzdorovat, ale zaťal do jeho obličje nehty. Byly to otřesy z vyčerpání, adrenalin na ústupu. I kdyby ho někdo nutil, nezmohl by se na krok. Pár minut zůstal takhle stát. Cítil, jak se mu třese dokonce i hrdlo.

Přesto – úleva.

Pak z igelitky vyplavala poslední várka vzduchových bublinek a zanechala za sebou prázdnou hladinu. Otočil se a pomalu odešel.

Na urgentním příjmu ve Wyckoff Heights ležel muž a ze všech sil řval. Řidič nákladáku, kterého propustili na kauci poté, co slíbil, že bude svědčit, urostlý zlodějíček z Brooklynu, který si troufl na víc, než bylo v jeho silách. Dokonce i ze sester, které už viděly ledacos, se některé odvracely, aby se tomu pohledu vyhnuly. Přežije, ale s prázdnými očními důlky. Už nikdy na nikoho neukáže a nikoho nepozná, už nikdy nepromluví o tom, kdy nebo kde koho viděl.

Jistý Švéd zůstane nepolapitelným přízrakem.

2

O TŘI TÝDNY DŘÍVE

U.S. FEDERAL BUILDING, KEW GARDENS ROAD, NEW YORK

Mince obratně putovala tam a zpět mezi jejími prsty. Druhou rukou mezitím roztržitě listovala v papírech na psacím stole. Čekala na hovor a krátila si čas složkami, novinami a fotografiemi. V Kansas City Star psali: „Rozsudky smrti za vraždy v Topece budou vykonány do dvou měsíců,“ byla to noticka na titulní straně. Vytáhla fotku vyžilého obézního muže v oranžovém vězeňském overalu a dala ji stranou. Mince se zhoupla mezi palcem a ukazováčkem a pak se vydala znovu na cestu. Ležel tu secvaknutý štos svědeckých výpovědí s nadpisem: „Loupežná vražda, Central Park. Neobjasněná.“ a černobílá, nekvalitně okopírovaná fotka ženy, která ležela už několik let v hrobě. Pár knížek o umění, kopie účtenky z baru v Torontu.

Telefon zazvonil.

Jako by mince čekala na signál: bleskurychle se rozběhla k malíčku a zpátky. Chytila ji do dlaně. Zvedla to.

Broukala si a poslouchala hlas ve sluchátku.

„Takže je to jasné,“ řekla po chvíli, vzala do ruky obrázek kamenné sochy a zaklonila se.

„Jaké jméno jsi od nich dostal?“ Přikývla. Bílý mramor. Socha na obrázku představovala člověka, ale nebyl to ani muž, ani žena. Jen napjaté nahé tělo, které chlípně žadonilo o víc.

„Grip,“ zopakovala. „Ernst Grip. Dobře. Ne, to není třeba. Pošlu pro něj někoho na letiště.“

Zatímco letadlo stoupalo, Ernst Grip líně vyhlížel na šedivou krajinu za okénkem. Na klíně mu ležel nepřečtený Expressen, složil ho a zastrčil do kapsy na sedadle před sebou. Pokusil se narovnat, ale v pekle jménem ekonomická třída nikdy neměl dost místa na nohy, a tak se jen těšil na první drink a svačinku. Aby se něčím zabavil.

Ještě osm hodin do New Yorku.

Američan na sousedním sedadle se důkladně vyptával stewardky, jaké druhy alkoholu mají na palubě.

Grip řekl jen: „Whisky, je mi jedno jakou,“ a bez dalších dotazů dostal dvě flaštičky. Spláchl jimi maličký sáček oříšků.

Kuře a k němu vodnaté víno – i když vyrážel na poslední chvíli, někomu se podařilo sehnat mu ekonomickou třídu. Typická malichernost švédské státní správy. Na elektronické mapě se symbol letadla plazil přes moře kousek od norského pobřeží. Pak roznášeli kávu, jinak nikdy nepil koňak, ale teď si ho dal. Dokola přepínal filmy na obrazovce vestavěné do opěradla před ním. Usnul.

Grip byl snědý a měl obličej toho typu, o kterém si lidé často myslí, že už ho někdy viděli. Vypadal starší, když byl v obleku, a mladší, když se oblékl neformálně. Podle pasu mu bylo třicet sedm let. Sympaticky široká ramena, díky nimž stewardky i jejich mužští kolegové rádi zpomalili vozík, aby s ním prohodili pár slov.

Včera si ho zavolal jeho bývalý šéf z tajné policie Säpo, jak to dosud občas dělával, a Grip se dozvěděl, že poletí do New Yorku. Stačí zatahat za pár správných provázků, a jeho současnému šéfovi někdo jen tak mimochodem zatelefonuje: „Grip

jede pryč. „On sám se vůbec nemusel starat. Jeho úkolem bylo provedení: jakmile vešel do místnosti, dostal do ruky letenku a kreditku.

„Veď si přehled výdajů,“ vyzval ho Šéf pouze. Takhle mluví ostrýletý tajný policista, žádný čerstvý absolvent, ale starý prohnáný gorilí samec, bývalý vůdce smečky. Pro ty, kdo raději příliš nevyzvídají, byl jako dělaný.

„Dostanu vízum?“ zeptal se Grip.

„Na vízum kašli. Jedeš jako turista.“

Kdovíproč začali praktickými otázkami, jídlem a spaním.

„A...?“ řekl Grip, aby z něj dostal i to ostatní.

Šéf vzal do ruky nějaké poznámky. „Ministerstvo zahraničí chce, aby ses sešel s Američany.“

„Ohledně?“

„To není jasné. Američané ti chtějí položit pár otázek.“

„To jako všech dvě stě sedmdesát milionů Američanů?“

„Justice Department, to je nějaký jejich úřad nebo co. Jejich lidi tě vyzvednou na Newarku.“

„Jakých otázek?“

Šéf místo odpovědi jen pokrčil rameny.

„A to výslovně chtějí, abych letěl já?“

„Co já vím. Na ministerstvu zahraničí jsi jedno z mála známých jmen. Moc dobře si vzpomínají, jak jsme na letišti v Brommě předávali CIA ty Egyptany. Ministerstvo mělo průser, my jsme ho vyřešili, tak si tě pamatují. Každopádně chtěli tebe a já jsem jim na to kývl.“

„No to je fakt bezva.“

„Vezmeš si pohodlný oblek,“ usmál se Šéf, „odpovíš na pár otázek, dáš si pár dobrých večeří a poletíš domů.“ Pak mu povislé líce ještě více poklesly.

„A vy nemáte tušení, o co jde?“

Šéf něco napsal na papírek a dvěma prsty mu ho podal.

Jediné slovo: „Topeka,“ přečetl si Grip.

„Jo,“ řekl Šéf, „Američané chtějí vědět, co víme o Topece, to je město někde v zapadákově. Napadá tě něco? Mě ne.“

„Ministerstvo nedalo instrukce?“

„Ne, tam taky nic netuší. Pošlete tam Gripa,‘ nic víc neříkali. Chtějí to hlavně mít z krku.“

„Takže jinými slovy mám ministerstvu dělat poslíčka.“

„Poslíčka, který ví, že když už si musí psát poznámky, tak jedinež tužkou. Potom nebudeš mluvit s nikým kromě mě. Přijdeš rovnou sem.“ Gorilák byl ve svém odlehlém koutě džungle stále ještě pánem.

„Zabere to maximálně týden?“ zadoufal Grip.

„Potrvá to tak dlouho, jak bude potřeba.“

Gripa vzbudilo, jak se jeho soused nahýbá pro něco, co mu spadlo na zem. Omluvil se, hledal dál a Grip už nemohl ani zaboha usnout. Pak soused vymáčkl mast z tuby a natřel si nos.

„Vazelína,“ vysvětlil Američan, „proti suchému vzduchu. Chcete taky?“ Grip zavrtěl hlavou, muž vedle něj mluvil dál. Byl na návštěvě u své čerstvě provdané dcery, ta si někde na cestách našla Švéda a teď s ním bydlí v Sundbybergu. Smál se, když to vyslovoval: „Sundbyberg“, a detailně popisoval park, vedle kterého dcera bydlí. Jako by šlo o nejexotičtější místo na světě, které si Grip ani náhodou nedovede představit. Soused do toho parku chodil, líbilo se mu tam, mlel cosi o břízách, ale prý se bojí, v jakém světě budou vyrůstat jeho vnoučata.

„Vždyť sám vidíte,“ povídal, „kam ten svět spěje.“ Na Arlandě mu zabavili pěnu na holení a manikúrní nůžky. „Ale to se přece smí brát s sebou, ne?“

Bydlel na jižním Manhattanu, onoho dopoledne stál na balkóně a viděl Dvojčata padat. Pak mračno prachu a prchající lidi s vytřeštěnýma očima.

„A potom tohle,“ řekl a ukázal na titulní stranu New York Times. Bylo tam něco o Iráku, fotka ohořelého auta a utíkajících lidí. „Je to hrůza.“ Nejistě zašilhal po Gripovi, v cizině se každý Američan ocitá na tenkém ledě. „Tolik mrtvých, já nevím. Je to složitý.“

„Volil jste Bushe?“ zeptal se Grip.

„Já?“ Chabě zavrtěl hlavou. „Podruhý už ne.“

Přiblížila se k nim stevardka s katalogem a monotónním: „Tax free... tax free...“

„Můj soused tam přišel o vnuka,“ pokračoval muž, když prošla kolem. „V Iráku. Byl to obyčejnej armádní šofér. Příšerný.“

Grip nic neřekl.

„Jo jo, každý dělá, co musí,“ mluvil dál muž. „Můj fotr bojoval proti Němcům v Ardenách, v bitvě o výběžek. ‚Děsná zima‘, to bylo jediný, co z něj kdy o celý válce vypadlo. ‚Děsná zima‘.“ Zahleděl se před sebe a zasmál se stejným nicneříkajícím tónem, jako když říkal Sundbyberg.

Odmlčel se. Uplynula asi minuta.

„Ale to byla válka úplně jinýho typu,“ dopověděl pak.

„Jste americký občan?“ zeptala se stevardka.

Grip zavrtěl hlavou. Podala mu papíry a během následující chvilky musel vyplnit své číslo pasu tolikrát, že už mu ke konci ruka psala číslice úplně sama. Zaškrtl všechna políčka „Ne“, čímž přísežně prohlásil, že necestuje do USA za účelem prostituce ani terorismu a že se za druhé světové války nepodílel na vyhlazování Židů. Nakonec zaškrtl, že je turista, a do kolonky místo a adresa pobytu napsal hotel Hilton u Central Parku. Vylovil ho jen tak nazdařbůh z paměti, ve skutečnosti neměl potuchy, kde bude bydlet.

„Prosím vás, Topeka,“ zeptal se svého souseda, „ve kterém státě to leží?“

„V Kansasu,“ odpověděl muž. „Jedete tam?“
„Ne.“
„A kam teda?“
„Do New Yorku, jenom na pár dní.“
„Poprvý?“
Grip pokrčil rameny.
„Bude se vám tam moc líbit.“

Ernst Grip počkal, až v uličce pomine tlačenice, pak nacpal nepřečtený Expressen do tašky přes rameno a vyšel z letadla. Pak se zasekl u labyrintu front před pasovou kontrolou. Cestující z dálkových letů tu se zarudlýma očima a klimbajícími dětmi posedávali na kufrech nebo rovnou na podlaze. Kolem klikatých front chodila skupinka žen a vyvolávala kódy formulářů, které si mají všichni vyplnit a nachystat do ruky. Měly na sobě jednoduché uniformy, většinou byly tlusté a bylo mezi nimi jen málo bělošek. Dlouhé nalakované nehty, v jedné ruce svazek klíčů, ve druhé velkou vysílačku. Kolébavá chůze, nekompromisní výraz.

Grip je v průběhu let pozoroval. Když ještě z oken příletové haly byly vidět dva mrakodrapy, býval tenhle flek jenom o ždíbíček lepší než obracení hamburgerů v McDonaldu. Teď si tady vykračovaly, jako by měly za zadkem celé námořnictvo. Jakmile někdo zaváhal, nebo, chraň bůh, odmlouval, zvyšovaly hlas. Na konci fronty, někde u kukaně s razítkem, došlo k výměně názorů v několika jazycích. Grip neviděl, co se děje, ale zdálo se, že odtamtud někoho odvádějí.

Nakonec ho zavolali k jedné z mnoha přepážek. Za pultem seděli dva muži v naškrobených košilích a s vyholenými hlavami. Jeden z nich letmo mrkl na Gripovy formuláře a zalistoval jeho pasem. Nevzrušeným pohledem se zastavil na jedné dvojstránce.

„Co jste dělal loni v Egyptě?“ zeptal se.

Druhý muž studoval výhradně Gripa. Výslechovým pohledem.

„Potápěl jsem se v Rudém moři,“ odpověděl Grip. „V Šarm aš-Šajchu.“

Muž listoval dál a našel další zajímavé razítko. „A v Jižní Africe?“

„Jel jsem v zimě na týden za sluníčkem, do Kapského města.“ To byla taky lež. Nebyl žádný nováček.

Nakonec bouchla nová razítka a Mr. Gripovi, tmavovlasému, ale modrookému čerstvému sedmatřicátníkovi, popřáli hezký den. Vzal si pas a poděkoval.

V příletové hale letiště Newark stáli dva muži v obleku, drželi cedulku a vypadali, jako by se spíš nudili než na někoho čekali. Ernest Gripp, měli na ceduli napsáno jasně červenou barvou. I když kolem nich postávali taxikáři a delegáti z cestovek a také mávali cedulaми, vypadali ti dva, jako by tam nepatřili, dokonce jako by sami nevěděli, co tam pohledávají.

„Ernst Grip,“ opravil Grip nápis na ceduli, když se nechal poznat.

„Vítejte,“ řekl ten, který ceduli držel. Zjevně rýpnutí nepochopil, tvářil se jen, jako by se mu ulevilo. Druhý vzal Gripův kufr.

Dvě opálené holé lebky – typičtí federálové. V autě mu nabídli kávu, jinak toho moc nenamluvili. A Grip také neměl důvod cokoli říkat, místo toho se během jízdy newyorským nekonečným budov a aut rozhlížel a bavil se triviálními vjemy. Jeli přes kvílející beton dálnice, stoupali na nájezdy a rampy, nořili se do osvětlených tunelů.

„To je hotel?“ zeptal se, když zastavili v podzemní garáži.

„Ne, kancelář,“ dozvěděl se. „Kufr můžete nechat tady.“

„Jenom si vezmu sako.“

Otevřeli mu zavazadlový prostor. Grip vytáhl z kufru sako, zapnul si horní knoflík košile a uvázal kravatu, kterou měl zastrčenou ve víku kufru.

Když byl hotov, řidič zabouchl auto a šel před ním, druhý muž za ním. Eskalátorem vyjeli do velké vstupní haly, která připomínala ze všeho nejvíce naleštěnou mramorovou jeskyni plnou ozvěny jejich kroků. Tu a tam obligátní ostrůvky kancelářských palem, vzadu rámy detektorů kovů. Gripovi průvodci předložili legitimace a ukázali na své zbraně, pak na nějaký řádek na nástěnce a Grip mohl projít.

Deset pater výtahem nahoru, pak se proplétali rozlehlými bloky miniaturních pracovních cel, zasedacích sálů a shluků toalet. Všude vyhrnuté rukávy, pytlovité kalhoty a cedule s podivnými zákazy, kterých si nikdo nevšímal. Obaly od donesených jídel, umaštěné krabice, lahve – zjevně tu pořád někdo jedl. Občas jim někdo kývl na pozdrav, než se napil nebo utřel ruce do hrsti ubrousků. Jeden z průvodců znovu nabídl Gripovi kávu. Grip odmítl.

„Tady.“ Zavedli ho prosklenými dveřmi k sekretářce, ta jen zvedla oči a kývla, a pak dál do větší kanceláře.

„Brzy bude hotová,“ řekl jeden z mužů, než odešli.

Grip osaměl. Za stolem seděla žena obrácená k oknu a mluvila do telefonu – nebo spíš poslouchala. Neuznala ho za hodna jediného pohledu, přestože si jeho přítomnost musela moc dobře uvědomovat. V místnosti bylo naprosté ticho. Grip si ji prohlížel z profilu a vyhodnocoval skutečnost, že je to žena. Vzhledem k tomu, jaké mrňavé kanclíčky viděl po cestě sem, dále k tomu, že venku sedí sekretářka a že on sám teď přešlapuje na tlustém koberci, je zcela zjevné, že je u šéfky. Jaké úrovně, to už bylo těžší odhadnout. Navíc je to žena: je chytrá, anebo protekční? Na své pouti budovou viděl dost kšiltovek s nápisy FBI a DEA na to, aby pochopil, v čím reví-

ru se nachází. Zjevně je načase aktivovat mozek, být duchem přítomen.

Žena byla zhruba stejně stará jako on a nevypadala moc americky. Nemá spíš trochu asijské rysy – kolem očí, odstín pleti? Na zdech chyběly portréty, diplomy a podobná zarámovaná sebechvála, kterou by jinak u amerického šéfa čekal. U jejího počítače ležela pohlednice z Washingtonu, D.C. Za zády jí visela ohromná reprodukce tropické krajiny. To si vybrala sama? Akvarel znázorňoval moře, strmý břeh, hlouček domů z vybledlých prken a pár postav, jak se zvolna noří do stínů.

Řekla něco, co nezaslechl, položila sluchátko a otočila se.

Chvilí seděla s rukama na opěrkách a se zájmem si ho prohlížela, pak se poněkud formálně usmála a pronesla: „Švéd.“

„Ano, Švéd,“ odpověděl Grip. „Jmenuji se Ernst Grip, určitě to máte někde napsané.“

Rychle mrkla na něco, co měla před sebou. „Ernst, samozřejmě,“ řekla a vstala, aby se s ním pozdravila. „Z ministerstva zahraničí?“

„Z tajné policie.“

„No vida.“ Odmlčela se.

„Už jste někdy pracoval s odsouzcenci na smrt?“ Aniž by počkala na odpověď, pokračovala: „Mimochodem, já jsem Shauna. Shauna Friedmanová.“